

Tartu Ülikool

Sotsiaalteaduste valdkond

Psühholoogia instituut

Kärt Lang

KOERTE ISIKSUSEKÜSIMUSTIKU E-DPQ EESTI KEELDE TÕLKIMINE JA
VALIDEERIMINE

Uurimistöö

Juhendaja: Toivo Aavik, PhD

Jooksev pealkiri: Eestikeelne Koerte Isiksuseküsimustik

Tartu 2021

Koerte isiksuseküsimustiku E-DPQ eesti keelde tõlkimine ja valideerimine**Lühikokkuvõte**

Käesoleva töö eesmärk oli uurida, kas *Estonian Dog Personality Questionnaire* (E-DPQ) on eesti keelde tõlgituna reliaabne ning valiidne küsimustik. Valimi moodustasid 345 omanik-koer paari. Cronbachi alfa ja kinnitava faktoranalüüsiga leiti, et E-DPQ on sobilik vahend koera isiksuse mõõtmiseks. Samuti uuriti seoseid inimese ja koera isiksuse vahel kasutades lühendatud Suure Viisiku isiksusejoonte küsimustikku S5v5-EE-30. Leiti positiivne seos koera kartlikkuse ja inimese neurootilisuse vahel ning negatiivne korrelatsioon neurootilisuse ja vastuvõtlikkusega treeningule. Töö pakub välja uue eestikeelse küsimustiku, millega on võimalik koerte isiksuse uurimist Eestis edendada.

Märksõnad: koerte isiksus, suur viisik

Adapting and Validating the Dog Personality Questionnaire E-DPQ in Estonian

Abstract

The aim of this study was to analyse whether the Estonian Dog Personality Questionnaire (E-DPQ) is a reliable and valid questionnaire when translated into Estonian. The sample consisted of 345 owner-dog dyads. Using Cronbach's alpha and confirmatory factor analysis, it was found that the E-DPQ is an applicable test for measuring dog personality. The shortened Big Five questionnaire S5v5-EE-30 was used to research correlations between owner and dog personalities. A positive correlation was found between dog fearfulness and human neuroticism and a negative correlation was found between human neuroticism and dog's responsiveness to training. This study offers a new Estonian questionnaire for further research involving dog personality in Estonia.

Keywords: dog personality, big five

Sissejuhatus

Eesti Kennelliidu tõuregistri järgi on Eestis 4894 koera (Eesti Kennelliit, 2018). See on vaid osa koertest, kes päriselt Eestis elavad: veel on palju registreerimata ja segatõugu koeri, aga ka väga palju koeri, kellel ei ole kodu. Näiteks on Tartu Koduta Loomade Varjupaigas 27.12.2020 seisuga 26 koera (MTÜ Assisi Franciscuse Selts, 2020), Tallinnas asuvas Loomade Hoiupaigask Tallinnas aga 49 koera (MTÜ Loomade Hoiupaik, 2020). Kuigi need numbrid muutuvad aja jooksul, ei ole tõenäoliselt üheski varjupaigas üle Eesti hetke, kus neil poleks ühtegi koera. Selleks, et lihtsustada koduta koerte adopteerimist, võiks iga koera kohta olla teada tema iseloom. Kui potentsiaalne omanik teab koera iseloomu, oskab ta paremini valida endale sobivat koera.

Koera iseloomu arvestamine adopteerimisel võib ennetada ka koerte tagastamist varjupaika. Eriti oluline võib see olla keskmist ja suurt kasvu koerte puhul, kuna neid tagastatakse varjupaika peaaegu kaks korda tihedamini kui väikseid koeri (Diesel, Pfeiffer ja Brodbelt, 2008). Adopteeritud koerte tagastamise peamiseks põhjuseks on nende käitumisprobleemid, eriti mõjutab tagastamist koera rahutu või mäslev käitumine ja agressioon inimeste ja teiste koerte vastu (Diesel, Pfeiffer ja Brodbelt, 2008). Samas kui peremehed küsisid hoiupaigalt abi, kuidas agressiivsust näidanud koeraga toime tulla, tagastati neid koeri märgatavalt vähem. Seega on võimalik, et teavitades juba adopteerimisel koera kalduvusest rahutusele või agressiivsusele ning andes juhiseid, kuidas sellega toime tulla, oleks võimalik vähendada koerte tagastamist varjupaika. Lisaks võib see aidata vältida koerte eutaneerimist. Kuna enamasti eutaneeritakse koerad, kes on inimest rünnanud (MTÜ Assisi Franciscuse Selts, 2020), siis on eriti oluline, et potentsiaalselt agressiivse koera iseloomust ollakse enne adopteerimist teadlikud.

Tartu Koduta Loomade Varjupaik lisab iga looma kohta oma kodulehele lühikese kirjelduse nende iseloomu kohta. See aitab mingil määral mõista looma olemust, kuid selline kirjeldus võib uue omaniku jaoks olla subjektiivne või ebapiisav. Näiteks Nakamura, Dhand, Starling ja McGreevy (2019) leidsid, et vabas vormis kirjutatud isiksuse kirjelduses sõnad “kuulekas” ja “treenitav” hoopis pikendavad koera püsimist varjupaigas, kuigi need võidi kirjutada positiivsete iseloomujoontena, samas kui sõna nagu “rahutu” lühendas aega koera adopteerimiseni. Seega oleks vajalik välja töötada ühtsel meetodil põhinev lihtsasti mõistetav isiksusekirjeldus, et koeri oleks võimalik omavahel paremini võrrelda ning saada aimu ka nendest iseloomu aspektidest, mis

kohe silma ei hakka. Näiteks oleks võimalik nii kodulehel kui puuri ukstel välja tuua erinevate iseloomujoonte kohta skaala ning märkida, kus koer skaalal paikneb.

Selleks ülesandeks sobib hästi DPQ ehk *Dog Personality Questionnaire*. See on 2008. aastal Amanda Jonesi poolt loodud koerte isiksusetest. See loodi eesmärgiga mõõta koerte isiksust kiirelt ning väheste ressursidega. Mitmed koerte isiksuse hindamiseks loodud testid on mahukad või nõuavad, et treenitud spetsialist jälgiks koera käitumist. Loomade varjupaikades tõenäoliselt pole sellist ressursi, mistõttu DPQ oleks parim variant loomade hindamiseks. Kuna DPQ on vaid viiefaktoriline, võrreldes näiteks *Canine Behavioral Assessment and Research Questionnaire*'i (C-BARQ) 14 faktoriga (Canejo-Teixeira, Almiro, Serpell, Baptista, Niza, 2018), on see lihtsasti mõistetav ka põgusal vaatamisel. Lisaks võib ka treenimata indiviid nagu koeraomanik või varjupaiga töötaja küsimustikku täita, eeldades muidugi, et inimene on konkreetse koeraga koos aega veetnud.

Selleks, et paremini kindlustada, et inimene valib varjupaigast endale parima kaaslast, tuleks võtta arvesse ka inimese enda iseloomu. Turcsán, Range, Virányi, Miklósi ja Kubinyi (2012) leidsid, et omaniku ja koera iseloom on sarnased ekstravertsuse, meelekindluse, koostöövalmiduse, avatus kogemusele ja neurootilisuse skaaladel, kusjuures neurootilisus oli kõige sarnasem. Neurootilisuse sarnasusele viitab ka Sundmani jt 2019. aasta töö, kus nad leidsid, et koera ja omaniku pikaajaline stressitase on sünkroonis, kusjuures inimese neurootilisus mõjutas mõlema stressi taset, samas kui koera neurootilisus ei mänginud rolli. Koera ja inimese sarnasus võib väljenduda isegi välimuses - on leitud, et puhtatõulist koera on võimalik edukalt välimuse järgi paari panna oma omanikuga (Roy & Christenfeld, 2004). Curb, Abramson, Grice ja Kenninson (2013) pakuvad, et koera ja omaniku isiksuse sarnasus võib ennustada paremat rahulolu suhtega, eriti kui kokku langevad näiteks väljas jooksmise armastus ja võime teistega hästi läbi saada.

Kuigi omaniku ja koera isiksus on sarnane, on leitud, et inimese isiksus on suhtes dominantne: inimese isiksusejooned mõjutavad koera ja omaniku vahelist suhet rohkem (Meyer & Forman, 2014). On ka võimalik, et inimene omistab mõningad enda isiksuse tunnused oma koerale, millest tuleneb isiksuste sarnasus (Kwan, Gosling, John, 2008). Pika aja jooksul muutuvad suhtes isiksused sarnasemaks (Anderson, Keltner, John, 2003), kusjuures suurema muutuse tegi see osapool, kellel oli vähem võimu. See sobiks hästi seletama, miks inimese isiksus mõjutab koera

isiksust rohkem kui vastupidi. Eelnevate leidude põhjal kerkib küsimus, millised inimese isiksuseomadused on seotud DPQs mõõdetavate koerte isiksuseomadustega?

Koera ja inimese isiksust vaadates on kõige tihedamini leitud, et inimese ja koera neurootilisus on sarnasel tasemel (Turcsán jt, 2012; Sundmani jt, 2019). Inimese neurootilisus seisneb tihti ärevuses, ebakindluses, eneses kahtlemises, ebastabiilsuses ja kiires vihastumises (McCrae & Costa, 1987). DPQs mõõdetavatest isiksusejoontest näib see olevat kõige sarnasem kartlikkusega. Koera kartlikkus seisneb Jonesi (2008) järgi mittesotsiaalses hirmus ja hirmus inimeste, koerte ja käsitlemise ees. Näiteks võib ebakindlus või eneses kahtlemine paista pingelises situatsioonis hirmuna. Ka võib olla seotud inimese ekstravertsus koera aktiivsuse/elevusega, tuginedes Abramson, Grice ja Kenninsoni 2013. aasta uuringule. Inimese ekstavertsus seisneb sotsiaalsuses, elavuses, jutukuses ja enesekindluses (McCrae & Costa, 1987), mis võiksid hästi kokku sobida koera erutuvuse, mängulisuse, seltsivuse ja aktiivse osavõtuga (Jones, 2008). Kas ja millised seosed ülejäänud isiksusejoontel olla võiks, uuriti selle töö käigus.

Käesolev uurimistöö

Inimese ja koera sobivust ennustab nende iseloomude kokkusobivus. Seetõttu on sobiv teha nii inimese kui koera isiksusetest, et uurida nende omavahelist kokkusobivust. Kuna inimese iseloom võib mõjutada koera iseloomu, on oluline uurida, millised koera ja inimese iseloomuomadused on omavahel seotud. Inimese isiksuse mõõtmiseks kasutatakse siin uuringus 34 väitega testi S5v5-EE-30, mis on juba eestikeelsena olemas (Konstabel jt, 2012).

Hetkel on DPQd võimalik täita vaid inglise keeles. Selleks, et test oleks kasutatav Eesti tingimustes ning et potentsiaalseid uurimusi DPQga saaks võrrelda teiste riikidega, tuleb see kohandada eesti keelde. Siit tuleneb töö peamine eesmärk: kohandada ning valideerida DPQ eesti keelde. Arvestades, et teiste koerte isiksusetestide, nagu C-BARQ, tõlkimine ja valideerimine erinevatesse keeltesse on olnud edukas (Canejo-Teixeira jt, 2018; Tamimi jt, 2015), võib oletada, et see on edukas ka selle töö puhul.

Hüpoteesid ja uurimisküsimused:

1. Eestikeelne Koerte Isiksusetest E-DPQ on reliaabne ning valideerne mõõtevahend koerte isiksuse mõõtmiseks Eestis.

2. Inimese neurootilisus on positiivselt seotud koera kartlikkusega.
3. Inimese ekstravertsus on positiivselt seotud koera aktiivsuse/elevusega.
4. Millised inimese iseloomuomadused on veel seotud mõõdetavate koera iseloomuomadustega?

Meetod

Uuring toimus 2020. aasta 20. novembrist 13. detsembrini. Küsimustikku jagati sotsiaalmeediaplatformil Facebook ning hiljem Eesti Basenji Tõuühinguga ja Chihuahua Sõprade Liiduga. Lisaks jagas etnomuri.ee toimetaja pärast autoriga ühendust võtmist küsimustikku oma koeraomanikele suunatud veebiportaalis.

Valim

Uuritavaks objektiks olid üle 12 kuu vanused koerad, kelle peamine hoolekandja rääkis emakeelena eesti keelt. Teiseseks uurimisobjektiks olid nende koerte omanikud. Välja jäeti alla aastased koerad, sest nii noorte koerte iseloomu ei saa pidada ajas stabiilseks (Fratkin jt, 2013). Lisaks pidi testitäitja olema vähemalt 18-aastane. Kokku avas küsimustiku 639 inimest, kuid 278 jätsid küsimustiku pooleli, kusjuures 80,21% neist ei vastanud ühelegi küsimusele. 358 ehk 56% inimestest lõpetas küsimustiku täitmise täies mahus. Valimist eemaldati 8 testi kuna koera vanus jäi alla 12 kuu, 3 kuna vastaja oli noorem kui 18-aastane ning 2 testi suurte anomaaliatega tõttu (näiteks oli ühel juhul märgitud omatud koerte arvuks 311). Seega jäi lõplikku analüüsitava valimisse 345 inimest.

Valim koosnes peaaegu täies mahus naistest (96,5%), mehi oli kokku vaid 12 ning üks vastaja märkis enda sooks "muu" ning täpsustas, et on *non-binary* (mittebinaarne). Vastajad olid vanuses 18-75 ning keskmine vastaja vanus oli 37,1 ($SD=12,649$). Vastajatel oli elu jooksul olnud keskmiselt 3,17 ($SD=2,471$) koera, kusjuures 80,6% valimist moodustasid inimesed, kellel oli elu jooksul olnud 1-4 koera. Keskmiselt omati praegusel hetkel 1,36 ($SD=0,821$) koera, üksiku koera omanikud moodustasid 75,9% valimist.

Uurimisalused koerad olid sooliselt üpris võrdselt jaotunud: 158 (45,80%) olid isased ning 187 (54,20%) emased. Koerad jäid vanusevahemikku 1-16,5 ning keskmiseks vanuseks oli 4,74 aastat

($SD=3,321$). 33,62% koertest olid kastreeritud või steriliseeritud, neist 64,7% olid emased. 76,23% koertest olid puhtatõulised, kõige rohkem esines nende seas Saksa lambakoeri (5,2%) Kuldseid retriivereid (4,1%), Labradori retriivereid (3,5%), Prantsuse bulldoge (3,5%) ja Jack Russelli terjereid (3,2%). Käesolevas töös kasutati mugavusvalimit.

Mõõtevahendid

Koerte isiksuseküsimustik. Koerte isiksuse hindamiseks kasutati Jonesi (2008) loodud *Dog Personality Questionnaire*’i, mis tõlgiti selle töö raames. Küsimustik koosneb 75st väitest, kus iga väidet hinnati 7-pallisel skaalal (1 - “ei nõustu üldse” kuni 7 - “nõustun täielikult”). Jones (2008) lõi samast küsimustikust ka lühema, 45-väitelise küsimustiku. Lühema küsimustiku jaoks siin töös eraldi andmeid ei kogutud, vaid pika versiooniga kogutud andmestikust eraldati vastavad 45 väidet. Väited jagunevad viieks faktoriks: kartlikkus, agressioon inimeste vastu, aktiivsus/elevus, vastuvõtlikkus treeningule ja aggression loomade vastu, millest igalühel on 2-4 alaspäki (vt Lisa 1 ja 2).

S5v5-EE-30. Inimese isiksuse hindamiseks kasutati Konstabel jt (2012) poolt loodud Suure Viisiku isikusetesti lühendatud versiooni S5v5-EE-30, mis oli juba eesti keelde kohandatud. See on samuti 7-pallisel Likerti skaalal küsimustik, mis annab viiefaktorilisel skaalal tulemusi. Väiteid hinnati skaalal -3 (“Täiesti vale”) kuni 3 (“Täiesti õige”). Faktoriteks olid neurootilisus, ekstravertsus, avatus kogemusele, sotsiaalsus ja meelekindlus.

Protseduur

Antud uuringut viidi läbi vaid vabatahtlike täiskasvanutega, kellel oli võimalus uuringust igal hetkel loobuda. Katseisikute andmed koguti, säilitati ja analüüsiti anonüümsel kujul. Katseisikud kinnitasid küsimustikus edasi liikumisega, et on teadlikud uuringuse osalemise tingimustest. Katseisiku eest ei varjatud katse loomust, ei manipuleeritud katseisikute käitumisega ega üritatud nende otsuseid või emotsioone mõjutada. Uuringus osalemine oli tasustamata.

Kõigepealt tõlkis autor DPQ eesti keelde. Kolm kõrvalist isikut, kes ei olnud inglise keelset originaali näinud, hindasid tõlget ning tõid välja arusaamatused, mille järel tõlget parandati. Lõplikku tõlget kontrollis antud töö juhendaja. DPQ eestikeelsele versioonile anti nimeks E-DPQ ehk *Estonian Dog Personality Questionnaire*. E-DPQ, S5v5-EE-30 ning 10 demograafilist

küsimust vormistati UT LimeSurvey keskkonnas. Küsimustiku täitmise linki jagati sotsiaalmeedias. Lingile vajutades suunati esmalt katseisik UT LimeSurvey keskkonda, kus esimesel lehel teavitati teda katse olemusest. Katseisik nõustus tingimustega liikudes lehel edasi. Teisel lehel oli DPQ testi juhend ning 75 väidet koera isiksuse kohta. Väitele vastamiseks tuli vajutada ühte seitsmest ringist, mis tähistasid DPQ vastamise skaalat. Kolmandal lehel paiknes S5v5-EE-30 küsimustik oma 34 väitega, kus tuli samuti vastamiseks vajutada ühte seitsmest ringist. Neljandal lehel küsiti demograafilisi andmeid, millele sai olenevalt küsimusest vastata kas valik- või vabavastusega. Kui katseisikul oli soov saada katsepunkte, viis eraldi link katseisiku Google Forms lehele, kuhu tuli sisestada oma nimi. Eraldi link oli vaja selleks, et katseisiku nime ei oleks võimalik seostada tema küsimustiku vastustega. Viiendal lehel tänati katseisikut ning toodi uuesti välja meiliaadress, kuhu võis küsimusi saata.

Andmeanalüüs

Andmeanalüüsiks kasutati programmi SPSS Statistics 27.0.1.0 ja JASP 0.14.1. Esmalt vaadati valimi normaaljaotuslikkust läbi asümmeetriakordajate ja ektsside ning leiti, et tegemist pole normaaljaotusliku valimiga kui võtta hindamisvahemikuks (-1;1). Viidi läbi kinnitav faktoranalüüs konstruktivaliidsuse hindamiseks. Pärast andmete skoorideks taandamist viidi läbi sisereliaablusanalüüs kasutades Cronbachi alfat. Koera ja inimese isiksuse seoste leidmiseks viidi läbi Pearsoni korrelatsioonanalüüs.

Tulemused

Konstruktivaliidsus

Esiteks viidi läbi kinnitav faktoranalüüs JASPi, et testida, kas DPQ 5-faktoriline mudel sobib ka E-DPQ jaoks. Mudeli sobivusnäitajad jäävad enamasti natuke alla äralõikepunkti (Tabel 1). E-DPQ pika testi SRMR (*Standardized Root Mean Squared Residual*) oli 0,131, lühikese testi oma 0,141. Kuna DPQ puhul oli sama näitaja toodud standardiseerimata kujul, ei lisatud seda tabel 1-te. Samas on sobivusnäitajad väga sarnased inglise keelse küsimustiku sobivusnäitajatega nii pikas kui lühikeses testis. Seetõttu otsustati ka E-DPQ puhul jääda samasugusele 5-faktorilisele mudelile. Faktorid nimetati F1: “Kartlikkus” (20/12 küsimust), F2 “Agressioon inimeste vastu”

(10/6 küsimust), F3 “Aktiivsus/ elevus” (20/12 küsimust), F4 “Vastuvõtlikkus treeningule” (10/6 küsimust) ja F5 “Agressioon loomade vastu” (15/9 küsimust).

Tabel 1. Viiefaktorilise mudeli sobivus

Viiefaktoriline mudel					
Sobivusindeks	Pikk DPQ		Lühike DPQ		Äralõikepunkt
	E-DPQ	DPQ	E-DPQ	DPQ	
Hi-ruut	12 441,170; df=2775; p<0,001	7038,651; df=2700; p< 0,001	3086,302; df=945; p<0,001	17 617,700; df=948; p<0,001	Mitteoluline
GFI	0,590	0,661	0,678	0,724	>0,85
CFI	0,551	0,544	0,585	0,561	>0,9
NNFI	0,539	0,525	0,565	0,548	>0,9
RMSEA	0,068 (al=0,066; ül=0,070)	0,068 (al=0,068; ül=0,069)	0,081 (al=0,078; ül=0,084)	0,083 (al=0,082; ül=0,084)	<0,08 rahuldav <0,05 hea

Märkus. GFI=Goodness of Fit Index; CFI=Comparative Fit Index; NNFI=Bentler-Bonett Non-normed Fit Index; RMSEA=Root mean square error of approximation; al=alumine piir, ül=ülemine piir

Skoorid

Katseisikute andmed taandati skoorideks nii, et ühele faktorile vastaks üks skoor. Skooridest moodustati ka Z-skoorid, et lihtsustada isiksusejoonte analüüsi. Tabelis 2 on toodud E-DPQs esinenud skooride vahemikud koos keskmistega.

Tabel 2. *E-DPQ faktorid*

Faktor	E-DPQ pikk			E-DPQ lühike		
	Skoor	Z-skoor	Cronbachi a	Skoor	Z-skoor	Cronbachi a
Kartlikkus	19-108 (M=52,99; SD=17,315)	-1,963 - 3,177	0,883	12-65 (M=32,08; SD=11,387)	-1,763- 2,891	0,824
Agressioon inimeste vastu	10-54 (M=18,78; SD=8,524)	-1,030 - 4,132	0,801	6-32 (M=11,63, SD=5,567)	-1,011- 3,659	0,704
Aktiivsus/elevus	63-135 (M=105,20; SD=11,934)	-3,536 - 2,498	0,761	35-83 (M=61,66; SD=8,447)	-3,156- 2,526	0,691
Vastuvõtlikkus s treeningule	20-70 (M=50,81; SD=9,420)	-3,271 - 2,0367	0,783	7-42 (M=29,43; SD= 6,903)	-3,248- 1,820	0,773
Agressioon loomade vastu	16-91 (M=49,04; SD=13,977)	-2,364 - 3,002	0,805	10-54 (M=29,29; 8,748)	-2,205- 2,824	0,728

Märkus. Z-skooride keskmine on alati 0 ja standardhälve on 1.

S5v5-EE-30 testi tulemused skooris küsimustiku autor K.Konstabel, tulemuste vahemikud ning keskmised on toodud tabelis 3.

Tabel 3. *S5v5-EE-30 faktorid*

Faktor	Skoor	Z-skoor	Cronbachi a
Neurootilisus	-14-13 (M=-3,52; SD=6,429)	-1,629-2,570	0,600
Ekstravertsus	-13-15 (M=2,52; SD=6,966)	-2,227-1,792	0,657
Avatus kogemusele	-12-15 (M=5,13; SD=5,216)	-3,285-1,892	0,400
Sotsiaalsus	-8-17 (M=6,91; SD=4,462)	-3,343-2,261	0,374
Meelekindlus	-13-17 (M=5,63; SD=5,516)	-3,378-2,060	0,509

Sisereliaablus

Viidi läbi sisereliaabluse analüüs ning leiti, et E-DPQ pika versiooni Cronbachi alfa oli 0,835, lühikese testi puhul oli Cronbachi alfa 0,760. Faktorite Cronbachi alfad on toodud Tabelis 2. Nii pika kui lühikese testi sisemine reliaablus ei muutuks oluliselt ühegi küsimuse eemaldamisega. Inimese isiksusetesti faktorite alfad on toodud tabelis 3.

Inimese ja koera isiksuse vahelised seosed

Inimese ja koera isiksuse aspektide seoste hindamiseks viidi läbi Pearsoni kahepoolne (*two-tailed*) korrelatsioonanalüüs E-DPQ pika versiooni faktorite ning S5v5-EE-30 faktoritega. Testi tulemused on toodud tabelis 4.

Tabel 4. Koerte isiksusejoonte ja inimeste isiksusejoonte seosed

	K	AI	AE	V	AL
Kartlikkus (K)	-				
Agressioon inimeste vastu (AI)	0,51**	-			
Aktiivsus/elevus (AE)	-0,023	0,04	-		
Vastuvõtlikkus treeningule (V)	-0,29**	-0,171**	0,02	-	
Agressioon loomade vastu (AL)	0,252	0,528**	0,09	-0,32**	-
Neurootilisus (N)	0,26**	0,05	0,05	-0,26**	0,1
Ekstravertsus (E)	-0,15**	0,03	0,07	0,19**	-0,03
Avatus kogemusele (A)	-0,1	0,06	0,15**	0,1	0,001
Sotsiaalsus (S)	-0,01	-,001	-0,05	0,06	-0,12*
Meelekindlus (M)	-0,17**	-,11*	0,03	0,15**	-0,15**

Märkus. Loetavuse hõlbustamiseks on koera ja inimese faktorite omavahelised korrelatsioonid märgitud punasega. ** korrelatsioon on oluline 0,01 tasemel; * korrelatsioon on oluline 0,05 tasemel

E-DPQ siseselt olid kõige tugevamas korrelatsioonis kartlikkus ja agressioon inimeste vastu; agressioon inimeste vastu ja agressioon loomade vastu; agressioon loomade vastu ja vastuvõtlikkus treeningule (negatiivne korrelatsioon). Inimese ja koera vahel olid kõige tihedamini seotud: inimese neurootilisus ja koera kartlikkus, inimese neurootilisus ja koera vastuvõtlikkus treeningule.

Arutelu

Uurimistöö peamiseks eesmärgiks oli eesti keelde tõlkida ja valideerida Koerte Isiksuseküsimustik E-DPQ (*Dog Personality Questionnaire*; Jones, 2008). Vaadati seoseid inimese ja koera isiksuse vahel.

E-DPQ valideerimine

Kinnitav faktoranalüüs näitas, et E-DPQ konstruktiivsuse on mõõdukalt hea. See tähendab, et E-DPQ mõõdab koera isiksust üpris täpselt. Erinevad headusnäitajad on väga sarnased inglisekeelse testi headusnäitajatega, kuigi jäävad DPQle mõne võrra alla.

Antud uuringu järgi on E-DPQ sisemine konsistentsus väga hea. Pika testi sisereliaabluskoefitsient Cronbachi alfa oli 0,835, lühikese testi oma 0,760. Mõlemad alfad on kõrgemad kui originaaltöö omad: 0,701 pika testi jaoks ja 0,695 lühikese jaoks (Jones, 2008). Faktorite sisereliaablus oli samuti hea. Sarnaselt kogutesti Cronbachi alfaga on ka E-DPQ faktorite alfad natuke kõrgemad kui originaaltöös (Jones, 2008). Eestikeelses testis osutus kõige reliaabsemaks kartlikkuse faktor, inglisekeelses aga agressioon loomade vastu. Eestikeelses oli madalaim aktiivsus/elevus võrreldes originaali agressioon inimeste vastu faktoriga. Samas on erinevused väikesed ning suuri järeldusi tuua ei saa. Testi lühikese versiooni puhul esines samasugune nähtus: kõik faktorite alfad olid natuke kõrgemad kui inglisekeelses, kuid mitte väga suurel määral. E-DPQ lühikese testi alfad olid samuti natuke madalamad kui pika testi omad, kuid siiski piisavalt kõrged, et kaaluda E-DPQ lühikese versiooni eelistamist pika versiooni üle. Kui testi läbiviijal on oluline kiirus või ühel

inimesel vaja testida mitu koera järjestikku, võib lühem test palju aega säästa ilma oluliselt vastuste väärtust langetamata.

E-DPQ lühike versioon jääb peaaegu igas testis pikale versioonile alla, kuid samas on erinevused suhteliselt väikesed. See tähendab, et E-DPQ lühike versioon võib siiski olla väärtuslik test kui testi hindamisel muude puudustega arvestada. Edasistel uuringutel võib lühike test olla sobivam kui samal ajal uuritakse ka muid aspekte teiste küsimustikega, et vältida katseisiku väsitamist ning tähelepanu hajumist. Lühike test võib samuti suurendada ka osavõtjate arvu. On võimalik, et käesolevas töös mõningad inimesed jätsid vastamise pooleli, kuna testi pikkust nähes tundus vastamine liiga suure vaevana.

Neurootilisus ja kartlikkus

Töö üheks hüpoteesiks oli, et inimese neurootilisus on positiivselt seotud koera kartlikkusega. Leiti väike positiivne seos nende kahe faktori vahel, mis oli statistiliselt oluline. See tähendab, et mida neurootilisem on omanik, seda kartlikum on koer. Järelikult leidis see hüpotees kinnitust. Kuigi otseselt kartlikkuse seost ei ole varem uuritud, on leitud seosed, et inimese ja koera neurootilisus on positiivselt korreleeritud (Turcsán jt, 2012; Sundmani jt, 2019). Selle töö põhjal on koera kartlikkus kõige lähem näitaja neurootilisuse kohta, aga ei saaks öelda, et need on täpselt sama aspekt. Korrelatsioon 0,257 on siiski suhteliselt madal arvestades, et 0,5 on tavaliselt rahuldava korrelatsiooni äralõikepunktiks. Kuna omaniku neurootilisus mõjutab koera stressitaset (Sundmani jt, 2019), siis on võimalik, et lisastress koeral toob välja negatiivsemaid iseloomujooni nagu kartlikkus.

Ekstravertsus ja aktiivsus/elevus

Hüpoteesiks oli, et inimese ekstravertsus on positiivselt seotud koera aktiivsus/ elevusega. See hüpotees ei leidnud kinnitust, kuna nende kahe faktori vahel ei esinenud statistiliselt olulist seost. Hüpotees püstitati Abramson, Grice ja Kenninson (2013) põhjal, kes leidsid seose omaniku ja koera väljas jooksmise armastusega ning lisaks võimega teistega läbi saada. Kuigi inimese ekstravertus ja koera aktiivsus/elevus ei olnud seoses, on koera aktiivsus/elevus nõrgalt seotud hoopis inimese avatusega kogemusele. See võib viidata, et koera aktiivsus/ elevus on hoopis seotud näiteks inimese uudishimu ja otsimistungi aspektidega (McCrae, Costa, 1987) avatus kogemusega faktorist. Kuna ekstravertsusel on ka nõrk negatiivne seos kartlikkusega, võib oletada, et koera

ekstravertust tajutakse pigem läbi julguse, näiteks uute objektide või inimestega kartmatult tutvumine.

Muud isiksuste seosed

Ootamatult leiti negatiivne seos inimese neurootilisuse ja koera vastuvõtlikkus treeninguga faktoriga. Ühelt poolt võib see viidata sellele, et vähem neurootilised inimesed võivad olla edukamad oma koera treenimisel. Rahulikud kalkuleeritud käsklused koera õpetamisel võivad olla selgemad ning lihtsamini mõistetavad koera jaoks, mistõttu koer õpib kiiremini. Kiirelt vihastades või tulemustega kärsitu olles võib omanikule ka lihtsalt näida, et koer õpib liiga aeglaselt, kuigi õppimiskiirus on tavaline.

Leiti ka väike positiivne korrelatsioon koera vastuvõtlikkusega treeningule ja inimese ekstravertsuse vahel. See võib tuleneda sellest, et ekstravertsed inimesed võivad olla altimad oma koeri viima treeneri juurde, kuna see on inimese jaoks sotsiaalne sündmus. Professionaalse käe all õpetatud koer võib olla vastuvõtlikum treeningule isegi kui omanik ei ole kõige osavam treener. On ka võimalus, et ekstravertsed inimesed on oma kehakeele ning häälkäsklustega elavamad, mistõttu on need koerale arusaadavamad.

Esines väike negatiivne seos inimese sotsiaalsuse ja koera agressiivsusega loomade vastu. See võib tuleneda sellest, et vähem sotsiaalne inimene veedab vähem aega kohtades, kus on palju teisi loomi, mistõttu koer pole harjunud situatsioonis toimima ning näitab välja agressiooni.

Meelekindlus oli positiivses seoses vastuvõtlikkusega treeningule ja negatiivses seoses kartlikkuse ja kahe agressiooni vormiga. Meelekindlus võib olla seotud koera isiksusega läbi treeningu. Meelekindel inimene võib üritada koerale häid kombeid õpetada isegi läbi raskuste. Madala meelekindlusega inimene võib kartlikkust ja agressiooni üritada välja juurida, kuid annab liialt kiirelt alla.

Uuringu tugevused ja nõrkused

Uuringu tugevusteks võib tuua suhteliselt suure valimi, mistõttu sai teha kvantitatiivseid analüüse suhteliselt usaldusväärsetl. Samuti uuriti vaid täiskasvanud koeri ja omanikke, mis tõstab vastuste usaldusväärst. E-DPQ suureks tugevaks küljeks on ka suur sisereliaabluskoeffitsent, mis näitab, et testi on väärtuslik kasutada ka tulevikus.

Nõrkadest külgedest võib välja tuua, et peaaegu kõik vastajad olid naised, mistõttu ei saanud teha analüüsi soo lõikes. Nii suur naiste osakaal võis esineda värbamisplatvormi tõttu. On võimalik, et Facebooki koeragruppides on rohkem naisi kui mehi. Samuti võib kahtluse alla seada selle, kas valim esindab keskmist koeraomanikku. Valim polnud ka testide järgi normaaljaotuslik. On tõenäoline, et koeragruppidesse on kogunenud inimesed, kes on koertest rohkem huvitatud kui keskmine inimene ning seetõttu polnud valim esinduslik. Sama võis esineda ka nende katseisikute puhul, kes leidsid uuringu lingi etnomuri.ee kodulehel. Edasistes uuringutes võiks kasutada mitmeid erinevaid platvorme ning ka paberkujul küsimustikke andmete kogumiseks.

Samuti jättis väga suur osa inimesi küsimustiku pooleli pärast esimest lehekülge. Kuigi osa neist olid inimesed, kes ei sobinud testi nõuetesse ning seetõttu jätsid pooleli, tegid osad seda edasise huvi puudumise tõttu. Pooleli jätnud vastajate arvu oleks võimalik vähendada sellega, et testi lõpus anda katseisikule tagasisidet enda ja koera iseloomu kohta. See oleks võimalik internetiküsimustikega, mis automaatselt skoorivad vastuseid. Enda või koera kohta teada saamine võib olla piisav lisamotivatsioon, et tõsta lõpuni vastajate protsenti.

Uuringu puuduseks on ka see, et testi ei uuritud noorte, alla ühe aastaste koerte puhul. Kuigi kutsikate iseloom kipub ajas olema vähestabiilne, on tihti just nende iseloomu hindamine kõige olulisem, kuna neile on vaja mitmete tahtjate seast leida sobiv adopteerija. Tuleks uurida, kas ja kuidas oleks võimalik hinnata kutsikate iseloomu.

Edasi saab veel uurida, kuidas isiksusetesti rakendada koerte adopteerimisel. Kuna ei leitud väga tugevaid korrelatsioone koerte ja inimeste isiksuse aspektide vahel, tuleks uurida, kas mõni teine koera või inimese isiksuse test sobiks paremini. Ideaalne oleks see, kui inimese kõik asjakohased isiksusejooned on selgelt korrelatsioonis mõne koera isiksusejoonega. Lisaks oleks oluline uurida, kuidas need konkreetsed isiksusejooned suhtega rahulolu mõjutavad. Sellisel juhul oleks näiteks varjupaikades koerte ja potentsiaalsete omanike testimine ressursi väärt.

Uurimistöö on oluline, kuna pakub koera isiksuse edasiseks uurimiseks eestikeelse isiksuseküsimustiku. Samuti võib see olla väärtuslik koera adopteerimisel. Kuigi ei leitud suuri seoseid inimese ja koera isiksuse vahel, võib ka vaid koera iseloomu teadmine aidata valida inimese jaoks parimat kaaslast. Samuti võib küsimustiku täitmine aidata omanikul juba olemasoleva koera iseloomust paremini aru saada. Omanik võib näiteks tajuda, et tema koer on

agressiivne, kuid kui test näitab, et agressiivsus on vaid inimeste, kuid mitte loomade vastu, teab ta paremini kohandada enda lähenemist koera probleemile. Ka võib see aidata neurootilisel inimesel oma koera kartlikkust vähendada, kui ta teab, et koera kartlikkus võib tuleneda inimese käitumisest.

Kokkuvõte

Käesolev töö uuris, kas E-DPQ (*Estonian Dog Personality Questionnaire*) on reliaabne ning valideeritud küsimustik Eestis kasutamiseks. Uuriti ka seoseid inimese ja koera isiksuse vahel. Leiti, et E-DPQ sobib Eestis kasutamiseks. Leiti, et esineb seos inimese neurootilisuse ja koera kartlikkuse vahel, kuid mitte ekstraversuse ja aktiivsuse / elevuse vahel. Lisaks leiti negatiivne seos neurootilisuse ja vastuvõtlikkusega treeningule, koos mõningate muude seostega. Töö on oluline edendamaks koerte isiksuse uurimist Eestis ning pakub uue vahendi selle emakeeles mõõtmiseks.

Kasutatud allikad

- Anderson, C., Keltner, D., & John, O. P. (2003). Emotional convergence between people over time. *Journal of Personality and Social Psychology*, 84(5), 1054–1068.
<https://doi.org/10.1037/0022-3514.84.5.1054>
- Canejo-Teixeira, R., Almiro, P. A., Serpell, J. A., Baptista, L.V., Niza, M. M. R. E. (2018). Evaluation of the factor structure of the Canine Behavioural Assessment and Research Questionnaire (C-BARQ) in European Portuguese. *PLOS ONE Volume: 13 Issue: 12 Article Number: e0209852* (Vaadatud 12.05.2020)
<https://doi.org/10.1371/journal.pone.0209852>
- Curb, L.A., Abramson, C.I., Grice, J.W., Kennison, S.M. (2013) The Relationship between Personality Match and Pet Satisfaction among Dog Owners. *Anthrozoös*, 26:3, 395-404. (Vaadatud 3.01.2021) <https://doi.org/10.2752/175303713X13697429463673>
- Diesel, G., Pfeiffer, D., & Brodbelt, D. (2008). Factors affecting the success of rehoming dogs in the UK during 2005. *Preventive Veterinary Medicine*, 84, 228–241.
<https://doi.org/10.1016/j.prevetmed.2007.12.004>. (vaadatud 27.12.2020)
- Eesti Kennelliit. (2018). 2018. aastal EKL-i registrisse kantud koeratõud. *Koer 1/2019, lk 8*. (Vaadatud 14.05.2020) http://kennelliit.ee/wp-content/uploads/2019/04/AJAKIRI-2019_1-forweb.pdf
- Fratkin, J. L., Sinn, D.L., Patall, E. A., Gosling, S. D. (2013). Personality consistency in dogs: a meta-analysis. *PLOS ONE* 2013; 8(1): e54907. (Vaadatud 14.05.2020)
<https://doi.org/10.1371/journal.pone.0054907>
- Jones, A. C. (2008). Development and validation of a dog personality questionnaire. *UT Electronic Theses and Dissertations*. (Vaadatud 12.05.2020)
<https://repositories.lib.utexas.edu/handle/2152/18124>
- Konstabel, K., Lönnqvist, J-E., Walkowitz, G., Konstabel, K., & Verkasalo, M. (2012). The ‘Short Five’ (S5): Measuring Personality Traits Using Comprehensive Single Items. *European*

- Journal of Personality*, 26, 13-29. (Vaadatud 14.05.2020) <https://doi-org.ezproxy.utlib.ut.ee/10.1002/per.813>
- Kwan, V. S. Y., Gosling, S.D., John, O.P. (2008). Anthropomorphism as a special case of social perception: a cross-species social relations model analysis of humans and dogs. *Soc. Cogn.*, 26, pp. 129-142. (Vaadatud 11.01.2021) <https://doi.org/10.1521/soco.2008.26.2.129>
- McCrae, R. R., Costa, P. (1987). Validation of the five factor model of personality across instruments and observers. *Journal of Personality and Social Psychology* 52 (1): 81-90. (Vaadatud 11.01.2021) DOI: [10.1037/0022-3514.52.1.81](https://doi.org/10.1037/0022-3514.52.1.81)
- Meyer, I., Forkman, B. (2014). Dog and owner characteristics affecting the dog-owner relationship. *Journal of Veterinary Behaviour: Clinical Applications and Research*, 9(4):143-150. (Vaadatud 3.01.2021) <https://doi.org/10.1016/j.jveb.2014.03.002>
- MTÜ Assisi Franciscuse Selts. (2020). Loomad Varjupaigas. (Vaadatud 27.12.2020) <https://www.loomadevarjupaik.eu/loomad-varjupaigas>
- MTÜ Assisi Franciscuse Selts. (2020). Eutanaasia. (Vaadatud 30.12.2020) <https://www.loomadevarjupaik.eu/varjupaik/eutanaasiast>
- MTÜ Loomade Hoiupaik. (2020). Statistika. (Vaadatud 27.12.2020) <http://www.pets.ee/>
- Nakamura, M., Dhand, N. K., Starling, M. J., & McGreevy, P. D. (2019). Descriptive Texts in Dog Profiles Associated with Length of Stay Via an Online Rescue Network. *Animals : an open access journal from MDPI*, 9(7), 464. (Vaadatud 4.01.2021) <https://doi.org/10.3390/ani9070464>
- Roy, M. M., & Christenfeld, N. J. S. (2004). Research Report Do Dogs Resemble Their Owners? *Psychological Science* (0956-7976), 15(5), 361–363. (Vaadatud 10.01.2021) <http://search.ebscohost.com.ezproxy.utlib.ut.ee/login.aspx?direct=true&db=sph&AN=12867098&site=eds-live>
- Sundman, A.-S., Van Poucke, E., Svensson Holm, A.-C., Faresjö, Å., Theodorsson, E., Jensen, P., & Roth, L. S. V. (2019). Long-term stress levels are synchronized in dogs and their owners.

- Scientific Reports*, 9(1), 7391. (Vaadatud 4.01.2021) [https://doi-org.ezproxy.utlib.ut.ee/10.1038/s41598-019-43851-x](https://doi.org.ezproxy.utlib.ut.ee/10.1038/s41598-019-43851-x)
- Tamimi, N., Jamshidi, S., Serpell, J. A., Mousavi, S., Ghasempourabadi, Z. (2015). Assessment of the C-BARQ for evaluating dog behavior in Iran. *Journal of Veterinary Behavior: Clinical Applications and Research*, 10(1), 36–40. (Vaadatud 14.05.2020) <https://doi-org.ezproxy.utlib.ut.ee/10.1016/j.jveb.2014.09.064>
- Turcsán, B., Range, F., Virányi, Z., Miklósi, Á., Kubinyi, E. (2012). Birds of a feather flock together? Perceived personality matching in owner–dog dyads. *Applied Animal Behaviour Science*, 140(s 3–4):154–160. (Vaadatud 3.01.2021) <https://doi.org/10.1016/j.applanim.2012.06.004>

Lisa 1. Koerte isiksuseküsimustik E-DPQ

Selles küsimustikus on teatud arv iseloomujooni ja käitumise kirjeldusi, mis võivad, aga ei pruugi sinu koera kohta kehtida. Palun märgi iga väite kõrvale number, mis näitab, mil määral sa selle väitega nõustud või ei nõustu. Hinda oma koera tema üldise käitumise järgi.

Ei nõustu üldse	Enamasti ei nõustu	Pigem ei nõustu	Pole ei vastu ega nõus	Pigem nõustun	Enamasti nõustun	Nõustun täielikult
1	2	3	4	5	6	7

1. Koer on inimesi tervitades pingevaba. 2. Koer käitub agressiivselt kui teda puhkamise ajal segada või liigutada. 3. Koer on reserveeritud või ükskõikne teiste koerte suhtes. 4. Koer lõhub asju. 5. Koer käitub agressiivselt teiste koerte vastu. 6. Koer on ärev. 7. Koerale meeldib, kui teda kiidetakse. 8. Koer käitub agressiivselt kui teine koer käitub ähvardavalt (nt teine koer uriseb, sööstab tema poole või ajab nurka). 9. Koer on julge. 10. Koer on loid. 11. Ilma rihmata olles tuleb koer kutsumise peale koheselt. 12. Koer on arglik. 13. Koer käitub agressiivselt võõraste inimeste suhtes.	14. Koer näeb vaeva, et peidetud ese või tasu (nt pall, maiustus) kätte saada. 15. Koerale meeldib oravaid, linde või muid väikseid loomi taga ajada. 16. Koer tüdineb mängimisest kiirelt. 17. Koer käitub agressiivselt kui teda paigal hoida või käsitleda (nt kammides). 18. Koer hiilib välja niipea kui uks või värav on lahti jäetud. 19. Koer on enesekindel. 20. Koer on teiste koerte suhtes domineeriv. 21. Koer väldib teisi koeri. 22. Koer püüab ja tapab teisi loomi (nt oravaid, jäneseid). 23. Koer käitub agressiivselt, kui inimene (külaline, postimees) läheneb majale või aiale. 24. Koer ehmub lihtsasti ootamatul kokkupuutel esemetega (koperdades,

- ukseraami vastu põrgates).
25. Koer töötab ülesande (jonnipunnist maiuste kätte saamise, mänguasjade lõhkumise) kallal seni, kuni see on täielikult lõpuni viidud.
26. Koer on väga elevil kasside läheduses.
27. Koer on mäslev või rahutu.
28. Koer käitub loomaarsti juures kartlikult.
29. Rihmaga kõndides kipub koer tirima.
30. Koer käitub inimmasside lähedal kartlikult.
31. Koer naudib mänguasjadega mängimist.
32. Koer läheb kergesti endast välja kui tema käitumist korrigeerida, temaga pahandada või teda karistada.
33. Koer on võõraste inimestega sõbralik.
34. Koer on teiste koertega mänguline.
35. Koer otsib inimeste seltsi.
36. Koer käitub alistunult (nt viskab end külili, väldib silmkontakti, limpsib huuli) teisi koeri tervitades.
37. Koer on tähelepanelik peremehe tegevuste ja sõnade suhtes.
38. Koer kohaneb lihtsasti uute situatsioonide ja keskkondadega.
39. Koerale meeldib jalgrattaid, jooksjaid ja rulaga sõitjaid taga ajada.
40. Koer on uudishimulik.
41. Koer kaitseb toitu või maiustusi teiste koerte eest.
42. Koer on tundlik (ja reaktiivne) valule.
43. Koer käitub agressiivselt vastusena tajutud ähvardustele inimeste poolt (nt nurka ajades, kaelarihma poole haarates).
44. Koer on eemalhoidev.
45. Koer õpib uusi trikke ja ülesandeid aeglaselt.
46. Koer on huvitatud köievedamise mängimisest inimeste või koertega.
47. Koer käitub võõraste inimestega kartlikult.
48. Koer on väga valvas.
49. Koer on nõus teiste koertega mänguasju jagama.
50. Koer reageerib käitumise parandustele aeglaselt.
51. Koer käitub loomaarsti juures agressiivselt.
52. Koer hüppab üles (nt mängu ajal) ja/või kargab teisi koeri (väljaspool sobilikku paaritamist).
53. Koer otsib pidevalt tegevust.
54. Koer käitub laste suhtes kartlikult.
55. Koer on külaliste tulekul väga elevil.
56. Koer jätab toidu või esemed kui seda käsitakse.
57. Koer kaldub teisi koeri ründama või üritab rünnata.

58. Koer taastub kiirelt pärast ehmumist või hirmumist.
59. Koer toob esemeid tagasi (nt palle, mänguasju, oksid).
60. Koer on teiste koerte suhtes sõbralik.
61. Koer näitab hirmunud käitumist kui teda paigal hoida.
62. Koer kaitseb himustatud esemeid (nt varastatud esemeid, maiustusi, söögikaussi) agressiivselt.
63. Koer käitub kiindunult.
64. Koer ignoreerib käske.
65. Koer käitub kasside suhtes agressiivselt.
66. Koer käitub hirmunult kui teised koerad on teda ähvardanud (nt urisenud või tema poole sööstnud, nurka ajanud).
67. Koer käib inimestel järel.
68. Koer näitab agressiivsust, kui ta on ärev või kartlik.
69. Koer kaldub olema rahulik.
70. Koer käitub teiste koerte suhtes kartlikult.
71. Koer on võimeline keskenduma ülesandele segavas situatsioonis (nt valjus või tegevusrohkes kohas, teiste koerte läheduses).
72. Koer on väga elevil teiste koerte ümber.
73. Koer käitub laste suhtes agressiivselt.
74. Koer käitub kartlikult kui teda kasida (nt küünte lõikamisel, harjamisel, pesemisel, kõrvade puhastamisel).
75. Koer on enesekindel või jõuline teiste koertega (nt majas teiste koertega, tervitades).

Lisa 2. E-DPQ pika küsitluse hindamisjuhend

Faktor	
Aspekt	Küsimuse nimi pikas küsimustikus
Faktor 1 - Kartlikkus	
Aspekt 1 - Hirm inimeste ees	R1, 12, 30, 47, 54
Aspekt 2 - Mittesotsiaalne hirm	6, R19, 24, R38, R58
Aspekt 3 - Hirm koerte ees	R9, 21, 36, 66, 70
Aspekt 4 - Hirm käsitlemise ees	28, 32, 42, 61, 74
Faktor 2 - Agressioon inimeste vastu	
Aspekt 1 - Üldine agressioon	13, 23, R33, 68, 73
Aspekt 2 - Situatsiooniline agressioon	2, 17, 43, 51, 62
Faktor 3 - Aktiivsus/Elevus	
Aspekt 1 - Erutuvus	27, 53, 55, R69, 72
Aspekt 2 - Mängulisus	R3, R16, 31, 46, 59
Aspekt 3 - Aktiivne osavõtt	R10, 14, 25, 40, 48
Aspekt 4 - Seltsivus	7, 35, R44, 63, 67
Faktor 4 - Vastuvõtlikkus treeningule	
Aspekt 1 - Treenitavus	37, R45, R50, R64, 71
Aspekt 2 - Kontrollitavus	R4, 11, R18, R29, 56
Faktor 5 - Aggressioon loomade vastu	
Aspekt 1 - Agressioon koerte vastu	5, 8, R34, 57, R60
Aspekt 2 - Kiskjainstinkt	15, 22, 26, 39, 65
Aspekt 3 - Dominantsus teiste koerte üle	20, 41, R49, 52, 75

R numbri ees näitab, et küsimus on tagurpidi kodeeritud. Paksus kirjas numbrid näitavad, et küsimus esineb ka DPQ lühikeses vormis, aga teise järjekorranumbriga.

Käesolevaga kinnitan, et olen korrektselt viidanud kõigile oma töös kasutatud teiste autorite poolt loodud kirjalikele töödele, lausetele, mõtetele, ideedele või andmetele.

Olen nõus oma töö avaldamisega Tartu Ülikooli digitaalarhiivis Dspace.

Kärt Lang